

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 21185/2022
19.07.2023. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: др Илије Зиндовића, председника већа, Весне Субић, Зорана Хаџића, Бранке Дражић и Марине Милановић, чланова већа, у парници тужиоца АА из села ..., чији је пуномоћник Бора Ристић, адвокат из ..., против туженог Града Враћа, којег заступа Градско правобранилаштво, ради стицања без основа, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Вишег суда у Враћу Гж 1225/22 од 20.09.2022. године, у седници већа одржаној дана 19.07.2023. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Вишег суда у Враћу Гж 1225/22 од 20.09.2022. године.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Вишег суда у Враћу Гж 1225/22 од 20.09.2022. године и пресуда Основног суда у Враћу П 1231/20 од 06.04.2022. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Враћу П 1231/20 од 06.04.2022. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени Град Враће да као инвеститор пројекта тужиоцу изгради канализациону мрежу до породичне куће у селу Тибужде у року од шест месеци од правноснажности пресуде, као и да се обавезе тужени Град Враће да тужиоцу исплати и то: износ од 20.200,00 динара са законском затезном каматом до коначне исплате, износ од 56.420,00 динара са законском каматом почев од 28.12.2012. године до коначне исплате, као и да му накнади трошкове парничног поступка, као неоснован. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженом накнади нужне трошкове парничног поступка у износу од 105.000,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до коначне исплате.

Пресудом Вишег суда у Враћу Гж 1225/22 од 20.09.2022. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и пресуда Основног суда Враћу П 1231/20 од 06.04.2022. године, потврђена. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка, као неоснован.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је изјавио посебну ревизију у смислу чл. 409. и 404. ЗПП, због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Имајући у виду наводе ревизије да је већи број мештана села Тибужде поднео тужбе са истоветним тужбеним захтевима о којима су судови различито одлучивали, као и приложене пресуде нижестепених суда, Врховни суд је нашао да је потребно дозволити одлучивање о тужиочевој посебној ревизији ради уједначавања судске праксе.

Из тог разлога, на основу члана 404. ЗПП, одлучено је као у првом ставу изреке.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 408. ЗПП, Врховни суд је нашао да је ревизија тужиоца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Ревизијом се посебно не указује на друге битне повреде одредаба парничног поступка због којих се, под условима из члана 407. став 1. тач. 2. и 3. ЗПП, овај правни лек може изјавити.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је 01.06.2008. године са Месном заједницом Тибужде закључио уговор о заједничкој изградњи канализационе мреже у истоименом селу. Уговором је предвиђено да ће месна заједница, преко Централног режиског одбора који је изабрао њен савет, организовати и водити целокупну акцију на изградњи канализационе мреже, координисати активности са извођачима радова и обављати административно-техничке послове за потребе месне заједнице. Тужилац се потписивањем уговора обавезао да ће у 15 једнаких месечних рата уплатити износ од 60.500,00 динара на име финансирања изградње канализационе мреже. Уговорен је крајњи рок за завршетак радова од 18 месеци, рачунајући од дана њиховог почетка, као и рок од шест месеци од завршетка радова за прикључење на мрежу. Тужилац је своју уговорну обавезу испунио тако што је исплатио новчани износ укупно 76.200,00 динара. Уговор о изградњи фекалне канализационе мреже закључен је 11.06.2012. године између режиских одбора Месне заједнице Тибужде и Месне заједнице Златокоп као инвеститора, ЈП „Дирекција за развој и изградњу Града Врања“ као суинвеститора (месне заједнице финансирају радове са 67% а јавно предузеће са 33%) и привредног друштва „Ногатоми“ ДОО из Трговишта као извођача радова. Тужилац није прикључен на канализациону мрежу чија изградња је прекинута током 2013. године због недостатка финансијских средстава и дуговања извођачу радова. У спору који је извођач радова покренуо пред Привредним судом у Лесковцу закључено је судско поравнање П 107/17 од 26.12.2017. године којим су тужени Град Врање и месне заједнице села Златокоп и Тибужде обавезани да солидарно исплате новчано потраживање тужиоца у том спору.

Тужилац је поднетом тужбом тражио да се тужени Град Врање обавезе да, солидарно са Месном заједницом Тибужде, исплати његово новчано потраживање у висини средстава уплаћених за изградњу канализационе мреже са законском затезном каматом од уплате сваке рате. Пресудом П 2562/17 од 17.05.2018. године, правноснажном у односу на тужену Месну заједницу, тужиоцу је досуђено спорно новчано потраживање на терет тужене Месне заједнице.

Одлучујући у поновном поступку о постојању солидарне обавезе туженог Града Враћа, нижестепени судови су закључили да овај тужени није пасивно легитимисан. По становишту суда, тужени Град није у облигационо-правном односу са тужиоцем јер од њега није примио новчана средства чије се враћање тражи поднетом тужбом, а месна заједница са којом је закључен уговор о заједничкој изградњи, по одредбама Закона о локалној самоуправи, има својство правног лица у оквиру права и дужности утврђених Статутом и Одлуком о оснивању.

Изложено правно становиште, по оцени ревизијског суда, није прихватљиво.

По Закону о облигационим односима солидарност дужника постоји у случају када више њих дугују једну обавезу тако да поверилац може захтевати њено испуњење од кога хоће све док не буде потпуно испуњена, али кад један дужник испуни обавезу она престаје и сви се дужници ослобађају (члан 414. став 1). Из садржине одредбе члана 412. став 2 наведеног закона произилази да се солидарност не претпоставља већ да мора бити уговорена или законом прописана. Изузетак је предвиђен чланом 413. тог закона за дужнике дељиве обавезе (новчана обавеза је дељива у смислу члана 412. став 1. Закона) која је настала на основу уговора у привреди, а која и у том случају може бити искључена вољом уговарача.

Одредбом члана 14. став 1. Закона о стечају прописано је да се стечајни поступак, између осталог, не спроводи ни према правним лицима чији је оснивач Република Србија, Аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе, а која се искључиво или претежно финансирају кроз уступљене јавне приходе или из Републичког буџета, односно буџета Аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Према ставу трећем те одредбе, за обавезе правног лица над којим се, у складу са ставом првим тог члана не спроводи стечајни поступак, солидарно одговарају његови оснивачи.

Законом о локалној самоуправи, поред осталог, прописано је: да се ради задовољавања потреба и интереса локалног становништва у селима оснивају месне заједнице и други облици месне самоуправе (члан 72); да се средства за рад месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе обезбеђују из средстава утврђених одлуком о буџету општине, односно града, укључујући и самодопринос, донација и прихода које месна заједница, односно други облик месне самоуправе оствари својом активношћу (члан 75); да месна заједница, односно други облик месне самоуправе има својство правног лица у оквиру права и дужности утврђених Статутом и одлуком о оснивању (члан 76).

Тужени Град Враћа је донео Одлуку о оснивању месних заједница на подручју те градске општине, којом је предвиђено да оне имају својство правног лица, а начин њиховог финансирања уређен је на исти начин као у наведеном закону.

Из изложеног следи да је тужени Град оснивач Месне заједнице Тибужде, која се по закону и Одлуци о оснивању финансира из градског буџета. Сагласно цитираном члану 14. Закона о стечају, над Месном заједницом Тибужде не може се спровести стечајни поступак (став први), тако да за њене обавезе солидарно одговара оснивач (став трећи), овде тужени Град. О овом основу солидарне одговорности туженог нижестепени судови нису водили рачуна, а оно се активира у случају када постоје материјално-правни услови за отварање стечајног поступка, што је и трајнија

неспособност дужника за плаћање. Због пропуста да пасивну легитимацију туженог града, као солидарног дужника новчане обавезе, цене са становишта одредбе члана 14. став 1. и 3. Закона о стечају нижестепени судови нису узели у обзир чињеницу коју је тужилац изнео током поступка (и доказао прилагањем извода са сајта Народне банке Србије) да је рачун месне заједнице Тибужде већ дуже време у блокади и да из њених средстава не може наплатити своје новчано потраживање признато правноснажном пресудом у односу на означену Месну заједницу.

Из тих разлога, побијане пресуде нижестепених судова су морале бити укинуте и предмет враћен првостепеном суду на поновно суђење.

У поновљеном суђењу првостепени суд ће, имајући у виду садржину одредби материјалног права цитираних у образложењу ове пресуде, оценити пасивну легитимацију туженог града, као оснивача Месне заједнице Тибужде са становишта одредбе члана 14. став 1. и 3. Закона о стечају која постоји у случају када су испуњени законски услови за отварање стечајног поступка, али се тај поступак не може спровести јер је законом искључена могућност отварања и вођења стечајног поступка против правног лица чији је оснивач Јединица локалне самоуправе а које се искључиво или претежно финансира из буџета Јединице локалне самоуправе. Даље, првостепени суд ће посебно ценити захтев тужиоца који је тражио да се изгради и канализациона мрежа до куће али и исплат уплаћеног новца. Оба захтева представљају главне захтеве, па је потребна претходна оцена да ли као таква оба захтева могу паралелно да егзистирају. Такође, првостепени суд ће имати у виду да је према МЗ Тибудже већ усвојен захтев тужиоца за повраћај уплаћеног новца. Стога је потребно да се тужилац претходно изјасни шта тачно тражи и у складу са изјашњењем изведу потребни докази и оценом истих донесе законита одлука.

Укинута је и одлука о трошковима поступка јер зависи од коначног исхода спора.

Сходно изложеном, на основу члана 416. став 2. ЗПП, одлучено је као другом ставу изреке.

**Председник већа – судија
др Илија Зиндовић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић